

Изх. № АСЕП 201/15.08.2018

До:

Г-ЖА ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА
МИНИСТЪР
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Копие до:

Г-Н АНГЕЛИН ЦАЧЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД

Г-Н ПЕТЪО ИВАНОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
БЪЛГАРСКИ ЕНЕРГИЕН ХОЛДИНГ ЕАД

ДОЦ. ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ОТНОСНО: Извършени разходи от Електроенергиен системен оператор ЕАД за осигуряване на бавен третичен (студен) резерв

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПЕТКОВА,

Основният приоритет на Асоциация свободен енергиен пазар е установяването на конкурентен, напълно либерализиран и устойчив модел на електроенергиен пазар в България. Затова сме силно разтревожени от последните събития, свързани с тръжните процедури, организирани от

Електроенергиен системен оператор ЕАД (ЕСО ЕАД) за закупуване на разполагаемост за бавен третичен (студен) резерв, необходим за сигурното функциониране на електроенергийната система.

АСЕП напомня, че осигуряването на студен резерв от Електроенергиен системен оператор ЕАД е услуга от обществено значение и се заплаща от всички потребители на електроенергия в България. Информация за резултатите от проведените търгове на ЕСО ЕАД, публикувана на интернет страницата на оператора, категорично показва, че разходите за осигуряване на услугата студен резерв варира за различни регулаторни периоди. **Видно от изчислените данни по-долу, за настоящия период 2018-2019 г. крайните потребители ще заплатят допълнително над 11 милиона за осигуряване на услугата студен резерв чрез сметките си за електроенергия:**

- за регулаторния период 2017-2018 г. разходите за студен резерв се равняват на **43 332 278 лв.**
- за регулаторния период 2018-2019 г. разходите за студен резерв възлизат на **54 409 070 лв.**

Основно, повишението на разходите се дължи на взето решение за увеличаване на средногодишната стойност на студен резерв от 500 МВт на 650 МВт, чрез заповед на министъра на енергетиката от март тази година. Но над 2,5 милиона лева от тази разлика се дължат на залагането на по-високи максимални цени в тръжните процедури за двата периода. За нас остава неясна причината, поради която ръководството на ЕСО ЕАД залага различаващи се максимални цени в аналогични тръжни процедури, което води до по-високи разходи и по-неефективно изразходване на обществения ресурс. За съжаление, резултатите от тръжните процедури показват, че при ниското настоящо ниво на конкуренция между доставчиците на разполагаемост за студен резерв, кандидатите залагат близки до максимално заложената цена от ЕСО ЕАД.

С оглед на по-горе изложената информация, апелираме за изчерпателна обосновка на причините, довели до повишени разходи за закупуване на разполагаемост. Какви обстоятелства наложиха решението за увеличаване на средногодишната стойност със 150 МВт. Важно е да се изяснят и методиките при калкулиране на максимални цени в тръжните процедури на ЕСО ЕАД, както и обстоятелствата, поради които те са завишени за настоящия регулаторен период.

Обръщаме внимание, че най-голям дял от предоставяната разполагаемост за посочения период заема ТЕЦ Варна ЕАД, който наскоро възстанови експлоатация на блокове 4, 5 и 6 чрез използване на природен газ за основно гориво. Първата спечелена тръжна процедура за разполагаемост на модернизирания централа за периода май-юли 2018 г. се реализира в следствие на неочаквания и неясно мотивиран отказ на държавната (и потънала в дългове на стойност 116 милиона за полугодieto) ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД от договора си за предоставяне на студен резерв за тези месеци.

Организираната от ЕСО тръжна процедура породила множество неизвестни, тъй като в рамките на няколко дни ТЕЦ Варна ЕАД подписва договор за предоставяне на балансираща енергия, включен е в Регистъра на допуснати участници, кандидатства и като единствен участник спечелва търга. Административно натоварени действия, които обикновено отнемат значително повече време за осъществяване. Странно съвпадение е, че и в тази, и в следващата спечелена тръжна процедура, ТЕЦ Варна ЕАД е включен в Регистъра на допуснати участници само ден преди публичното обявяване на тръговете на интернет страницата на ЕСО ЕАД.

При констатиране от Ваша страна на нередности при провеждането на гореописаните тръжни процедури на ЕСО ЕАД, АСЕП апелира тези действия да бъдат разследвани по законоустановения ред в Р. България. Също така, считаме за наложително, Министерство на енергетиката да стартира процедура по изясняване на причините за действията на ръководството на ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД спрямо отказа от спечелена тръжна процедура за периода май-юли 2018 г. и неучастие в новите тръжни процедури за периода август 2018-юли 2019 г, които биха гарантирали на държавната централа добро ниво на сигурни приходи.

Както вече заявихме, основната причина за по-високите разходи за разполагаемост на ЕСО ЕАД е липсата на конкуренция между кандидат-доставчиците, която позволява достигане на максимално заложените цени в тръжните процедури. Стъпка в правилната посока за увеличаване на конкуренцията при предлагане е предстоящата промяна в Правилата за търговия с електрическа енергия на Комисия за енергийно и водно регулиране, която ще даде възможност на големите индустриални потребители, притежаващи диспечеруеми консумиращи мощности, да предоставят студен резерв. За съжаление, Проектът беше публикуван ден след обявяването на тръжната процедура на ЕСО ЕАД, запълваща разполагаемостта за целия регулатоен период до юли 2019 г.

АСЕП счита, че може да се създаде още по-високо ниво на конкуренция между доставчиците при предоставянето на услугата студен резерв чрез включване на възможността за внос на енергия, предоставяна от търговците на електроенергия при недостиг на системата. Тази възможност освен че ще доведе до оптимизиране на разходите на крайните потребители, ще повиши нивото на сигурност на националната електроенергийна система.

Бихме искали да подчертаем, че осъществените разходи за разполагаемост, които ЕСО ЕАД калкулира в „цена достъп“ на база спечелените тръжни процедури, се признават безусловно от Комисия за енергийно и водно регулиране в годишното ценово решение (Наредба 1 за определяне на цените в сектор електроенергетика) и се заплащат от всеки един битов или стопански потребител. Като услуга от обществен интерес, АСЕП апелира за максимално ефективно изразходване на обществения ресурс, по-

асоциация свободен енергиен пазар
free energy market association

високо ниво на конкуренция между доставчици, повече контрол и прозрачност при провеждане на тръжни процедури.

За постигането на тези приоритети и напълно в духа на Закона за енергетика, АСЕП предлага търговете за предоставяне на студен резерв да се провеждат на Българска независима енергийна борса ЕАД, като единствена платформа, гарантираща прозрачност на сключваните сделки.

С УВАЖЕНИЕ,

СОНЯ НИКОЛОВА – КАДИЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ